

Folcklore, carnaval de Oruro, Bolivia.

DOCENTHANDLEIDING BEROEPSPRODUCT 1

Maribel Mansilla
Taype
Leraar Spaans
Tweedegraads
Hogeschool Utrecht
2023

Ofrenda al sol, Inti Raymi, Perú.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	1
2.	Docentinstructie.....	2
2.1.	Les 1: Inti Raymi (La fiesta del Sol).....	2
a)	Werblad gespreksvaardigheidsopdracht 'Fichas'	5
	FICHA 1 PRIMERA RONDA.....	5
	FICHA 2 SEGUNDA RONDA.....	6
b)	Beoordelingscriteria <i>Inti Raymi</i>	7
c)	Powerpoint-presentatie Inti Raymi.....	8
2.2.	Les 2: Carnaval de Oruro	9
a)	Beoordelingsformulier schrijfvaardigheid	12
b)	Powerpoint-presentatie <i>Carnaval de Oruro</i>	13
3.	Verantwoording en ontwerpeisen	14
3.1.	Pedagogische ontwerpeisen	14
3.2.	Vakdidactisch ontwerpeisen	14
3.3.	Organisatorische ontwerpeisen	15
4.	Bibliografie	16
5.	Bijlage.....	16
5.1.	Bijlage A: Tijdlijn feesten en/of tradities van Spaanstalige landen op Spanje na, van januari tot en met december.....	16

1. Inleiding

Taal is een communicatievorm, en elke cultuur heeft een eigen vorm van communicatie. De sectie Spaans van het Gemini College heeft als doel de Spaanse taal te leren met daarin de nodige aandacht voor de culturele aspecten van de taal.

Om dit doel te bereiken heb ik de opdracht gekregen om aanvullend cultureel lesmateriaal te ontwikkelen dat parallel met de leergang gecombineerd kan worden, en dat de communicatieve competenties van de leerlingen kan versterken en/of verdiepen.

De keus is gevallen op het ontwerpen van twee lessen over een tweetal feesten van de Spaanstalige wereld, op Spanje na: het *Carnaval de Oruro* in Bolivia en *Inti Raymi* in Peru. Het beoogde effect is dat de leerlingen na deze lessen kennis en inzicht hebben opgedaan over de genoemde feesten en dat dit blijkt door over deze aspecten te spreken, luisteren, lezen en schrijven. Dit draagt bij aan het ontwikkelen van de interculturele en (wereld)burgerschapscompetenties van de leerlingen, wat een algemeen en belangrijk leerdoel van de sectie Spaans en van mijzelf is.

Dit lesmateriaal is in principe bedoeld voor de 5vwo- klas, en kan - na de benodigde aanpassingen - ook gebruikt worden voor de andere leerjaren en leerwegen.

2. Docentinstructie

Voorkennis en vaardigheden 5vwo-leerlingen:

- Ze hebben ervaring met het uitvoeren van gesprekken.
- Ze hebben ervaring met het schrijven van korte teksten, zoals e-mails.
- Ze kunnen Spaanstalige teksten lezen, begrijpen, belangrijke informatie identificeren en hierbij de benodigde strategieën toepassen.
- Ze hebben ervaring met het geven en ontvangen van feedback en het reflecteren hierover.
- Hun interculturele competentie is ontwikkeld op het niveau *savoir être*.
- Ze kunnen werkwoorden vervoegen in de *pretérito imperfecto*.

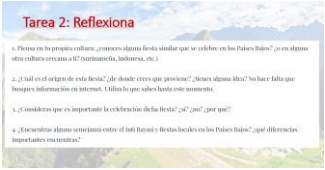
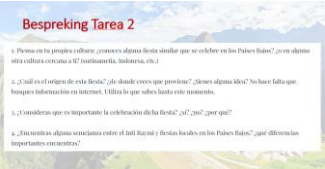
2.1. Les 1: Inti Raymi (La fiesta del Sol)

Link naar de website van het beroepsproduct *Inti Raymi*:

<https://intiraymiperunederland2022.webnode.page/>

Fase van de les		Wat doet de docent?	Powerpoint-dia
2 min	Introductiefase	De docent heet de leerlingen welkom in de doeltaal. Ze vertelt over de planning van de les en de lesdoelen. Uitkomst: de leerlingen weten wat er vandaag gaat gebeuren.	Slide 1 Slide 2
5 min	Activeren van voorkennis	De docent vraagt klassikaal wie wel eens een Spaanstalig feest - afgezien van Spanje - heeft meegemaakt of erover heeft gelezen of gehoord. - Vragen wat de leerlingen zich nog kunnen herinneren over het feest. - Vragen wat hen het meest aansprak in het feest. - Vragen of zij het verhaal en/of redenen achter het feest nog weten.	Slide 3

		- Vragen of zij de redenen waarom het feest gevierd wordt al dan niet hebben begrepen. Uitkomst: De leerlingen hebben enige kennis over de culturele aspecten van feesten en/of tradities van Spaanstalige landen, op Spanje na.	
8 min	Vorbereiding op hoofdactiviteit	De docent laat het filmpje <i>Video Introducción Inti Raymi</i> zien, tot minuut 3:30. Na afloop stelt de docent diverse vragen aan de leerlingen over de film waarop ze de antwoorden moeten noteren in hun schrift. Dit zijn vragen zoals: Wat voor feest is het? Wat valt je op? Wordt er gedanst? Muziek gespeeld? Hoe zijn de kostuums van de mensen? Wat zou het feest kunnen betekenen? Uitkomst: de leerlingen hebben een eerste impressie over de inhoud van de <i>Inti Raymi</i> en hebben notities in het Spaans geschreven in hun schriften die ze nodig hebben voor het uitvoeren van de hoofdactiviteit.	Slide 4
10 min	Hoofdactiviteit Tarea 1	De docent legt uit dat de leerlingen nu zelfstandig aan de slag gaan met <i>Tarea 1</i>. Hiervan gebruiken ze het beroepsproduct. Op de website is alles duidelijk en gestructureerd uitgelegd met als doel dat leerlingen zelfstandig aan het werk kunnen gaan. Ter ondersteuning op de gespreksactiviteit krijgen de leerlingen het werkblad <i>Fichas</i>. De docent laat de leerlingen weten dat ze hun gesprekken op een ander tijdstip zal beoordelen waarbij ze de beoordelingsrubric gebruikt die de leerlingen ook kunnen bekijken op de website.	Slide 5 Slide 6

5 min	Hoofdactiviteit Tarea 2 + instructie	De docent legt het uit dat nu leerlingen met <i>Tarea 2</i> aan de slag gaan. Hierbij gebruiken ze het beroepsproduct, waar de opdracht duidelijk is beschreven.	Slide 7
5 min	Hoofdactiviteit Tarea 2 + Klassikale bespreking	De docent bespreek samen met de leerling de uitkomsten van <i>Tarea 2</i> . Ze stimuleert leerlingen actief mee te doen aan de bespreking en geeft hen de ruimte om eigen conclusies hieruit te trekken.	Slide 8
3 min	Evaluatie van de les	De docent reflecteert samen met de leerlingen over de lesdoelen.	Slide 9
2 min	Afsluiting	De docent zet het lied 'Ojos azules' op, dat een expressie en voorbeeld is van inheemse Latijns-Amerikaanse cultuur en de Spaanse taal. De leerlingen pakken rustig hun spullen en zij en de docent nemen afscheid van elkaar.	Slide 10

a) Werblad gespreksvaardigheidsoopdracht 'Fichas'

FICHA 1 PRIMERA RONDA

Guía de turismo/baliemedewerker VVV	Turista
Je bent een vriendelijke gids die je klanten nieuwsgierig weet te maken. Je vertelt altijd meer dan ze aan jou vragen. Je wil immers dat ze een onvergetelijke vakantie meemaken, en dan ze goede reclame voor je gaan maken. Vanochtend is het druk in je kantoor. Je ziet al een rij staan voor de balie. Toch wil je niet kortaf zijn en iedere toerist voldoende en interessante informatie geven. Je vertelt over de <i>Inti Raymi</i>: <i>Es una fiesta de danza, música y color....</i> <i>Se celebra en</i> <i>Empieza a las...y termina a las....</i> Je gebruikt minstens in één zin de <i>pretérito imperfecto</i>: La fiesta era... El Inti Raymi se celebraba... La ofrenda representaba...	Samen met je ouders ben je net in Cusco geland. Je hebt gehoord dat er binnenkort een vrolijk en indrukwekkend feest zal plaatsvinden. Je wil meer weten en gaat naar de VVV-kantoor om informatie te vragen. Je stelt minstens drie vragen aan de baliemedewerker van de VVV om een eerste indruk te krijgen over het feest: <i>¿Qué fiesta va a celebrarse?</i> <i>¿Dónde.....?</i> <i>¿Cuándo empieza.....?</i> <i>¿Qué es.....?</i> Je gebruikt minstens drie <i>vraagwoorden</i>

FICHA 2 SEGUNDA RONDA

Guía de turismo/baliemedewerker VVV	Turista
Je client raakt geïnteresseerd in je verhaal en wil meer weten over <i>La fiesta del Sol</i>. Je vindt dat heel leuk en vol enthousiasme vertel je graag uitgebreid over: <i>El origen de la fiesta</i> <i>Los escenarios de la fiesta</i> <i>Durante qué época fue prohibida</i> <i>La importancia de la fiesta</i> <i>U otros aspectos que te parezcan interesantes</i>	Wat je hebt gehoord, spreekt je meteen aan. Je wil meer te weten komen over de <i>Inti Raymi</i> en vraagt door: <i>¿Cómo se celebra...?</i> <i>¿Por qué es importante?</i> <i>¿Por qué es tan popular?</i> <i>U otras preguntas que te parezcan interesantes.</i>

b) Beoordelingscriteria *Inti Raymi*

Onderdelen:	Onvoldoende 0 - 5,4	Voldoende 5,5 - 7,5	Goed 7,5 - 10
Samenwerken	De leerlingen hebben de taken niet gelijk verdeeld.	De leerlingen hebben de taken gelijk verdeeld en hebben gereflecteerd over het groepsproces.	De leerlingen hebben de taken gelijk verdeeld, hebben gereflecteerd over het groepsproces en hebben elkaar feedback gegeven over het samenwerken. Ze hebben elkaar geholpen met de verschillende vaardigheden indien nodig.
Gespreksvaardigheden	De uitspraak van de leerlingen is nog niet op B1-niveau. De boodschap is niet verstaanbaar.	De uitspraak van de leerlingen is op B1-niveau. De boodschap is verstaanbaar.	De uitspraak van de leerlingen is op B1-niveau. De boodschap is helder en volledig verstaanbaar. De leerlingen hebben elkaar feedback gegeven over de uitspraak en na feedback van de docent een tweede verbeterde versie gemaakt.
Reflectie eigen cultuur	De leerlingen hebben niet gereflecteerd over soortgelijke feesten in hun eigen cultuur en niet meegedaan aan het gezamenlijke klasgesprek.	De leerlingen hebben gereflecteerd over soortgelijke feesten in hun eigen cultuur en meegedaan aan het gezamenlijk klasgesprek. Ze hebben minstens één voorbeeld hiervan gegeven in de klas.	De leerlingen hebben gereflecteerd over soortelijke feesten in hun eigen cultuur en meegedaan aan het gezamenlijk klasgesprek. Ze hebben twee of meer voorbeelden hiervan in de klas gegeven en deze concreet en duidelijk uitgelegd.

c) Powerpoint-presentatie Inti Raymi

Ingeleverd als externe bijlage.

2.2. Les 2: Carnaval de Oruro

Link naar de website van de les: <https://carnavaldeoruronederland2023.webnode.page/>

Fase van de les		Wat doet de docent?	Power point dia
2 min	Introductiefase	De docent heet de leerlingen welkom in de doeltaal. Ze vertelt over de planning van de les en de lesdoelen. Uitkomst: de leerlingen weten wat er vandaag gaat gebeuren.	Slide 1 Slide 2
5 min	Activeren van voorkennis	De docent vraagt klassikaal wie wel eens een Spaanstalig feest - afgezien van Spanje - heeft meegemaakt of erover heeft gelezen of gehoord. - Vragen wat de leerlingen zich nog kunnen herinneren over het feest. - Vragen wat hen het meest aansprak in het feest. - Vragen of ze het verhaal en/of de redenen achter het feest nog weten. - Vragen of ze de redenen waarom het feest werd gevierd al dan niet hebben begrepen. Uitkomst: De leerlingen hebben enige kennis over de culturele aspecten van feesten en/of tradities van Spaanstalige landen, op Spanje na.	Slide 3

8 min	Voorbereiding op hoofdactiviteit	De docent laat het filmpje <i>Vídeo Introducción Carnaval de Oruro 2023</i> zien. Na afloop stelt de docent diverse vragen aan de leerlingen over de film waarvan ze de antwoorden moeten noteren op hun schrift. Vragen zoals: Wat voor feest is het? Wat valt je op? Wordt er gedanst? Muziek gespeeld? Hoe zijn de kostuums van de mensen? Wat zou het feest kunnen betekenen? Uitkomst: De leerlingen hebben een eerste impressie over de inhoud van het <i>Carnaval de Oruro</i> en hebben notities in het Spaans geschreven in hun schriftten die zij nodig hebben voor het uitvoeren van de hoofdactiviteit.	Slide 4	
10 min	Hoofdactiviteit Tarea 1	De docent leg het uit dat ze nu zelfstandig aan de slag gaan met <i>Tarea 1</i>. Hiervan gebruiken ze het beroepsproduct. Op de website is alles duidelijk en gestructureerd met als doel dat leerlingen zelfstandig aan het werk kunnen gaan. De docent laat de leerlingen weten dat zij hun opdracht op een ander tijdstip zal beoordelen waarbij ze de beoordelingsrubric gebruikt die de leerlingen ook kunnen bekijken op de website.	Slide 5	
			Slide 6	
5 min	Hoofdactiviteit Tarea 2 + instructie	De docent legt uit dat de leerlingen nu met <i>Tarea 2</i> aan de slag gaan. Hierbij gebruiken ze het beroepsproduct waarbij de	Slide 7	

		opdracht duidelijk is beschreven.	
5 min	Hoofdactiviteit Tarea 2 + Klassikale bespreking	De docent bespreek samen met de leerlingen de uitkomsten van <i>Tarea 2</i> . Zij stimuleert leerlingen actief mee te doen aan de bespreking en geeft hen de ruimte om eigen conclusies hierover te trekken.	Slide 8
3 min	Evaluatie van de les	De docent reflecteert samen met de leerlingen over de lesdoelen.	Slide 9
2 min	Afsluiting	De docent zet het lied ' <i>Jilguero flores</i> ' op dat een expressie en voorbeeld is van inheemse Latijns-Amerikaanse cultuur en van de Spaanse taal. De leerlingen pakken rustig hun spullen en nemen afscheid van de docent en van elkaar.	Slide 10

a) Beoordelingsformulier schrijfvaardigheid

Naam: _____ Datum: _____

1= onvoldoende / 2 = matig / 3 = voldoende / 4 = goed

A Communicatieve effectiviteit (32 punten)	1	2	3	4
1 De leerling brengt de boodschap die hij/zij wil zeggen (x2)				
2 De leerling formuleert begrijpelijke zinnen die niet foutloos zijn, maar wel de boodschap overbrengen.				
3 De leerling geeft relevante antwoorden op de vragen (x2).				
4 De leerling gebruikt schrijfstrategieën, zoals het overnemen van informatie.				
B Woordenschat (28 punten)	1	2	3	4
5 De leerling heeft de relevante woordenschat om te kunnen vertellen wat het carnaval inhoudt.				
6 De leerling heeft de relevante woordenschat om te kunnen vertellen waar het carnaval zich afspeelt.				
7 De leerling heeft de relevante woordenschat om te kunnen vertellen wat de oorsprong en geschiedenis van het carnaval zijn.				
C Grammaticale correctheid (20 punten)	1	2	3	4
8 De leerling vervoegt de aanvoegende wijs op een correcte manier.				
D Spelling en interpunctie (8 punten)	1	2	3	4
9 De leerling gebruikt een correcte spelling, hoewel hij/zij soms fouten maakt die de communicatie niet verstoren.				
Totaal per kolom				
Tip Wat is goed? Wat kan beter?				

*Tel de punten uit de vier kolommen bij elkaar op.
Leerling kan maximaal 44 punten halen;*

Totaal aantal punten _____

b) Powerpoint-presentatie *Carnaval de Oruro*

Ingeleverd als externe bijlage.

3. Verantwoording en ontwerpeisen

3.1. Pedagogische ontwerpeisen

De twee lessen over de *Inti Raymi* en het *Carnaval de Oruro* moeten aan een aantal pedagogische ontwerpeisen voldoen. Deze zijn:

- *De twee lessen moeten bijdragen aan het leren over je eigen cultuur en de cultuur van de ander (wat betreft feesten en/of tradities van Spaanstalige landen, op Spanje na).* Om de ontwikkeling van de interculturele competentie van de leerlingen gestalte te geven, is het belangrijk dat leerlingen inzicht krijgen in hun eigen cultuur, normen en waarden, zodat zij andere culturen kunnen begrijpen. Het vreemdetalenonderwijs biedt bij uitstek kansen om jongeren los te maken uit het nationale kader en hen - door identificatie met mensen buiten de landsgrenzen en anderstaligen in de eigen samenleving - op te voeden tot betere wereldburgers (Byram M., 2008).
- *De inhoud van de lessen moet bijdragen aan inzicht in culturele overeenkomsten en verschillen bij de leerlingen.* Om effectief te kunnen communiceren in een vreemde taal is kennis nodig van de maatschappij en cultuur van de gemeenschap waarin die vreemde taal wordt gesproken. Het is belangrijk dat leerlingen in contacten met doeltaalsprekers de gangbare omgangsvormen, beleefdheidsregels en andere culturele conventies leren hanteren (Staatsen F. & Heebing S., 2015).
- *De leerdoelen moeten gericht zijn op het leren van de culturele aspecten van de feesten en/tradities van Spaanstalige landen (op Spanje na), en minder op taalstructuren en correctheid.* Doel van het intercultureel leren is dat leerlingen een open houding en vaardigheden ontwikkelen om met verschillende culturen te kunnen communiceren, maar ook om kritisch naar zichzelf en de eigen cultuur te kunnen kijken. Daarom zou explicieter aandacht moeten worden geschonken aan cultuur (Boersma L. & Mitzschke M., 2015). Zoals Kwakernaak (2009) beweert: “Het zou niet over de doeltaal moeten gaan, tenminste niet alleen, maar het zou vooral in de doeltaal moeten gaan”.

3.2. Vakdidactisch ontwerpeisen

- *De lessen moeten task-based opdrachten bevatten.* Het principe van *task-based* communicatief taalonderwijs is leerlingen voor te bereiden op het realistisch gebruik van de taal. Dit wordt gedaan door zinvolle situaties of projecten in te zetten die passen bij hun belevingswereld en in hun echte leven kunnen voorkomen als ze in contact komen met Spaanstaligen. De voordelen van het inzetten van taaltaken is dat leerlingen actief aan het werk zijn, een onderzoekende houding aannemen, analytisch moeten denken, worden gestimuleerd om creatief te zijn en soms gedwongen zijn om ‘out of the box’ te denken en te handelen (Boersma L. & Mitzschke M., 2015).

- *Het lesmateriaal moet authentiek en betekenisvol zijn.* Om leerlingen voor te bereiden op communicatie in de echte wereld moet het lesmateriaal authentiek zijn. Dit wil zeggen dat het materiaal bedoeld is voor sprekers van een bepaalde taal en niet gedidactiseerd of voorgekauwd is. De combinatie van authentieke materialen en aansluiting bij de belevingswereld van de leerlingen geeft maximale aandacht voor de communicatie.

3.3. Organisatorische ontwerpeisen

- *De leerlingen moeten samenwerken bij het uitvoeren van de taaltaken.* Als leerlingen samenwerken, ervaren zij een positieve wederzijdse afhankelijkheid omdat ze elkaar nodig hebben om de opdracht af te ronden. Het is een win-winbenadering: aan de onderlinge relatie en aan de opdracht zelf wordt evenveel belang gehecht (Geerts W. & Kralingen R., 2021).
- *De twee lessen moeten worden geïntegreerd in het vakprogramma.* Bij een geïntegreerde aanpak - die de voorkeur heeft boven een ongestructureerd aanbod - worden culturele onderwerpen aan communicatieve taalvaardigheden gekoppeld die passen bij de thema's van de leergang (Staatsen F. & Heebing S., 2015). De les over het *Carnaval de Oruro* sluit aan bij hoofdstuk 1 en/of 2 en de les over de *Inti Raymi* bij hoofdstuk 3 en/of 4 van *Paso Adelante libro del alumno 2 deel 4 havo/vwo*.
- *Elke les mag maximaal 40 minuten duren.* Per periode kunnen de 5vwo-leerlingen 80 minuten besteden aan het leren over feesten en/of tradities van Spaanstalige landen, op Spanje na. Om twee lessen te kunnen bieden moet elke les maximaal 40 minuten duren.

4. Bibliografie

Aprendo en casa (2021). Inti Raymi, la fiesta del Sol. Ministerio de Educación del Perú.

Arregui G. O. (s.f.) Carnaval de Oruro. Patrimonio cultural inmaterial para el desarrollo sostenible. Unesco.

Balea A. (2018). Cultura en el mundo hispanohablante. Editorial enClave-ELE.

Boersma L. & Mitzschke M. (2015). Vreemdetalenonderwijs geven. Koninklijke Van Gorcum.

Byram M. (2008). From foreign language education to education for intercultural citizenship. Essays and reflections. Clevedon: Multilingual Matters.

Council of Europe (2020). Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment. Council of Europe Publishing.

Geerts W. & Kralingen van R. (2021). Handboek voor leraren. Coutinho.

Herwaarde van K., Janssen Ch., Oggel G., Durán J., Cuesta A., Veenstra J., Visser R., Worp van der K. (2013). Paso Adelante 4 havo/vwo. Libro de alumno 1. Noordhoff Uitgevers.

Herwaarde van K., Janssen Ch., Oggel G., Durán J., Cuesta A., Veenstra J., Visser R., Worp van der K. (2013). Paso Adelante 4 havo/vwo. Libro de alumno 2. Noordhoff Uitgevers.

INE (2019) Entrada folclórica del Carnaval de Oruro. Ministerio de Culturas y turismo de Bolivia.

Kwakernaak E. (2009). Didactiek van het vreemdetalenonderwijs. Coutinho.

Staatsen F. & Heebing S. (2015). Moderne vreemde talen. Coutinho.

5. Bijlage

5.1. Bijlage A: Tijdlijn feesten en/of tradities van Spaanstalige landen op Spanje na, van januari tot en met december.

FIESTAS Y TRADICIONES LATINOAMERICANAS

